

Териториално статистическо бюро - Югозапад
Отдел „Статистически изследвания - Софийска област“

**ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА В СОФИЙСКА
ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

Доходи на домакинствата

През 2023 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство в Софийска област е 10 246 лв. и нараства с 13.2% спрямо 2022 година. За последните десет години (2014 - 2023 г.) общият доход средно на лице от домакинство в областта се увеличава 2.7 пъти.

През периода 2014 - 2023 г. в Софийска област са регистрирани следните важни изменения по отношение на източниците на общия доход *средно на лице от домакинство*:

- Доходът от работна заплата в Софийска област през 2023 г. е 5 464 лв. и се увеличава със 17.2% спрямо 2022 г. и почти 3 пъти в сравнение с 2014 година;
- Доходите от пенсии през последната година са 4 187 лева. Те нарастват с 6.5% спрямо 2022 г. и почти 3 пъти в сравнение с 2014 година;
- Доходите от самостоятелна заетост през 2023 г. са 349 лева. Спрямо 2022 г. те нарастват с 44.2%, а в сравнение с 2014 г. се увеличават 1.7 пъти;

В структурата на общия доход в Софийска област с най-висок относителен дял е работната заплата. През 2023 г. той е 53.3%, което е с 1.8 процентни пункта повече в сравнение с 2022 г. и с 2.9 процентни пункта повече спрямо 2014 година.

От получените социални трансфери с най-висок относителен дял в общия доход на домакинствата са доходите от пенсии - 40.9%, който е с 2.5 процентни пункта по-малко в сравнение с 2022 г. и с 3.7 процентни пункта повече спрямо 2014 година.

През 2023 г. относителния дял на доходите на домакинствата от самостоятелна заетост в общия доход на домакинствата е 3.4%, като в сравнение с 2022 г. се увеличава с 0.7 процентни пункта, а в сравнение с 2014 г. намалява с 2.1 процентни пункта.

Разходи на домакинствата

През 2023 г. домакинства в Софийска област са изразходвали 8 878 лв. средно на лице, което е с 12.7% повече в сравнение с 2022 година. За периода 2014 - 2023 г. разходите на домакинствата се увеличават 2.6 пъти.

Относителният дял на потребителския разход от общите разходи на домакинствата намалява от 82.8% през 2014 г. на 82.3% през 2023 година.

ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

През периода 2014 - 2023 г. в Софийска област се наблюдават следните промени по отношение на някои видове разходи *средно на лице от домакинството*:

- Изразходваните средства за храна и безалкохолни напитки в Софийска област през 2023 г. са 3 598 лв., или с 33.7% повече спрямо 2022 г. и 2.4 пъти в сравнение с 2014 година;
- Разходите за облекло и обувки през 2023 г. са 402 лева. В сравнение с предходната година те се увеличават 2.5 пъти, а спрямо 2014 г. - над 6 пъти;
- Разходите, свързани с жилището (вода, електроенергия, горива, жилищно обзавеждане и поддържане на дома) за последната година са 1 093 лева. Те намаляват с 9.7% в сравнение с 2022 г. и нарастват 2 пъти спрямо 2014 година;
- За здравеопазване през 2023 г. са изразходвани 517 лв. - с 27.7% повече от 2022 г. и 3.4 пъти повече спрямо 2014 година;
- За транспорт и съобщения през 2023 г. са похарчени 809 лв., което е с 16.0% по-малко от 2022 г. и 2.8 пъти повече спрямо 2014 година;
- Разходите за свободно време, културен отдих и образование през 2023 г. са 92 лева. В сравнение с 2022 г. няма промяна в техния размер, а спрямо 2014 г. се увеличават 1.1 пъти;
- През последната година разходите за данъци и социални осигуровки са в размер на 1 230 лв. и се увеличават с 17.1% в сравнение с 2022 г., а спрямо 2014 г. нарастват 3 пъти.

През 2023 г. относителният дял на разходите за храна от общия разход в Софийска област е 40.5%, което е с 6.3 процентни пункта повече в сравнение с 2022 г. и с 2.7 процентни пункта по-малко спрямо 2014 година.

Относителният дял на разходите, свързани с жилището, през 2023 г. е 12.3% от общия разход и намалява спрямо 2022 г. с 3.1 процентни пункта и в сравнение с 2014 г. - с 3.6 процентни пункта.

Делът на разходите за данъци и социални осигуровки е 13.9% от общия разход през 2023 г., което е с 0.6 процентен пункт повече в сравнение с 2022 г., а увеличението спрямо 2014 г. е с 2.1 процентни пункта.

През 2023 г. делът на разходите за транспорт и съобщения е 9.1% от общия разход, което е с 3.1 процентни пункта по-малко в сравнение с 2022 г. и с 0.7 процентни пункта повече спрямо 2014 година.

Потребление на домакинствата

През 2023 г. потреблението на повечето основни хранителни продукти *средно на лице от домакинство* в Софийска област се увеличава в сравнение с 2022 година. Най-голямо е увеличението в потреблението на яйца - с 16 бр., на месо - с 11.3 кг, на прясно мляко - с 10 л и на зеленчуци - с 10 килограма. Намалява консумацията на хляб и тестени изделия - с 2.9 кг, на олио - с 2.3 л, на картофи - с 2.2 кг и на месни произведения - с 1.8 килограма.

На годишна база потреблението средно на лице от домакинство на алкохолни напитки намалява от 46.8 на 44.9 л, а потреблението на цигари се увеличава от 1 519 на 1 666 броя.

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно** и **годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от: работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярните или еднократните трансфери от други домакинства и продажбите на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потребителският разход включва разходите на домакинствата за стоки и услуги съгласно международната Класификация на индивидуалното потребление по цели (СОICOP).

Потреблението средно на лице от домакинство представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него е публикувана на сайта на НСИ – <https://www.nsi.bg/>, в рубриката „Доходи, разходи и потребление на домакинствата“ и в информационната система „Инфостат“.

Поради извадковия характер на Наблюдението на домакинските бюджети данните по области са обременени с големи стохастични грешки. От 2017 г. те се публикуват в скоби, когато получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка над 10% грешка.